

Meld. St. 22(2022-2023) «Kunstnarkår»: Innspill til høring fra Norske Dansekunstnere

Norske Dansekunstnere takker for muligheten til å komme med innspill til Stortingets behandling av *Kunstnarkår*, men skulle gjerne sett en melding med konkrete løsninger på dagens utfordringer. Meldingen bidrar i liten grad til ny og utvidet kunnskap og analyse av danse- og scenekunstheltet.

Vi er kritiske til at meldingen ikke tar inn over seg den internasjonale konteksten kunsten og kunstnerne befinner seg i, herunder lovverk, reguleringer og markeder. Meldingen svarer ikke ut hvordan man kan oppnå en bedre maktbalanse i kunstnerøkonomien, og vi skulle helst sett at meldingen kom med en konkret bestilling om utredning av en egen kunstnerøkonomi reform.

Kunstnerundersøkelsen fra 2019 indikerer en nedgang i tid brukt på kunstnerisk arbeid, spesielt for dansekunstnere. I tillegg til at dansekunstnerne er en av kunstnergruppene med en laveste gjennomsnittlige inntekten. En kunstmelding burde ha gått inn i denne problemstillingen og funnet årsakene til både lave inntekter og økt bruk av arbeidstid for kunstnerisk tilknyttet arbeid. Vi trenger treffende og effektive politiske tiltak, men *Kunstnarkår* gir ikke konkrete løsninger.

Vi er flere kunstnerorganisasjoner som har samlet oss om å utarbeide en alternativ kunstmelding som vi vil lansere i januar. Der kommer vi med konstruktive kommentarer og forslag til de kapitlene som tar for seg mål og tiltak.

Norske Dansekunstnere etterlyser en helhetlig gjennomgang av danse- og scenekunstheltet gjennom en NOU som ser på institusjoner, organisasjoner, frivillighet, skapende og utøvende danse- og scenekunstnere, samt virkemiddelapparatet. Dette for å oppnå likestilling av dans og teater og et rikt danse- og scenekunst liv i hele landet.

Måltrettede tiltak og konkrete mangler for dansekunsten

Under 5.5.1 beskrives etablerte kompanier. Det er gledelig at ordningen endelig er berammet med 20 mill NOK fra og med 2024, men vi ber om at finansieringsordningen får en forskrift for treffsikkerhet, i tillegg til økt ramme de neste 5-10 årene, dette i tråd med vårt innspill sendt familie- og kulturkomiteen 29.11.2023.

Statens kunstnerstipend beskrives i kap. 4, her er utviklingen i tildeling av stipend nevnt, men ikke tydelig lagt frem. Innretning av, endringer i og effekten av stipendordningene er heller ikke analysert eller dokumentert i meldingen. Den bruker derimot mange tastetrykk på å drøfte plasseringen av sekretariatsfunksjonen, noe som uansett vil ha liten innvirkning på kunstnerne sine kår. Vi mener stipendbehandling på de ulike kunstfeltene varierer sterkt i omfang og i kontekst. Noen felt kan foretrekke å avstå sekretariatsfunksjonen, andre vil se det hensiktsmessig å beholde funksjonen. Vi ønsker å beholde funksjonen, nettopp for å sikre et mangfold i stipendtildelinger.

For norske dansekunstnere er Norsk Kulturfond den viktigste finansieringskilden for produksjon, distribusjon og formidling, og det er derfor helt essensielt at fondet og da ordningene for scenekunstheltet styrkes for å jevne ut tildelingsprosenten mellom kunstfagene. Tildelingsprosenten for fagområdet scenekunst, som favner dansekunsten, er betydelig lavere enn gjennomsnittlig tildelingsprosent på tvers av alle ordninger. Og denne ulikheten på tvers av kunstfag bør det være en politisk målsetning om å jevne ut raskt.

Norsk kulturfond og avsetningene til ordningene for scenekunst generelt, og dansekunst spesielt, må derfor styrkes, slik at tildelingsprosenten til de ulike kunstfagene over tid blir jevnere enn den er i dag. En økning til scenekunstheltet vil bidra til å styrke den økonomiske bærekraften i prosjektene som

innvilges støtte. Økning til scenekunstmrådet styrker økonomisk bærekraft og vil vitalisere det frie dansekunstheltet. Dette er et nødvendig tiltak for å styrke kunstnerøkonomien.

De regionale kompetansesentrene for dans

Disse er viktige for kunstnerisk utvikling i hele landet og må inkluderes under sikring av økonomi for kunstinstitusjoner. Vi mener de regionale kompetansesentrene for dans må likestilles de nasjonale og regionale teaterinstitusjonene, både når det gjelder mandat og økonomiske rammer. Vi ber om at sentrene presiseres i kapittel 5.5.1, *Institusjonsstruktur for Musikk og scenekunst*. Sentrene kan bli den infrastrukturen norsk dansekunst trenger, og vi mener videreutvikling av sentrene må prioriteres.

En del av den nødvendige, fremtidige infrastrukturen for dans i Norge er tilgang på tilrettelagte og gode utviklings-, prøve-, produksjons- og visningslokaler i Oslo. For profesjonelle dansekunstnere lokalisert i hovedstaden dette behovet presserende. Et slikt lokale og tilhørende fasiliteter er nødvendig for å gi skapende dansekunstnere et fast tilholdssted og profesjonell base. Koreografiens Hus, en hybridinstitusjon for dansekunsten vil svare ut mange av kunstformens reelle behov. Koreografiens Hus, inspirert av Dramatikkens Hus, skal fremme ny norsk koreografi, inkludere en ProdusentHUB for det frie dansekunstheltet, og inneha en insentivordning for ny norsk koreografi.

I kap. 11 beskrives det hvordan kravet om *rimelig vederlag etter åndsverkloven* løses ut for musikk-, visuelle- og litteraturfeltet. Her beskrives ikke det åpenbare at opphavere på danse- og scenekunstheltet i dag ikke har en spesifikk forvaltningsorganisasjon på linje med Tono/BONO, og at det da pr. i dag fremvises mye koreografi hvor retten til rimelig vederlag ikke er ivarettatt tilsvarende andre opphavere på kunstfeltet, dette er svært problematisk. Vi ber derfor at denne mangelen beskrives under kap. 11 samt vi ber om at en forvaltningsorganisasjon for dans- og scenekunst prioriteres.

Skuespiller- og danseralliansen (SKUDA)

Omtalen i Kunstnarkår er feil; SKUDA er en kulturell institusjon, ikke en sosial ordning. SKUDA er en stor suksess og en ordning som treffer scenekunstnere godt og bredt. SKUDA er opprettet for å styrke utøvende kunstnere på den ene siden og sikre arbeidsgivernes behov for et fleksibelt arbeidsmarked på den andre siden, og har gjennom elleve års drift blitt en sentral virksomhet på scenekunstheltet.

Våren 2021 kartla og analyserte Kulturrådet og Norsk filminstitutt, på oppdrag av Kulturdepartementet, konsekvensene av korona pandemien. Et av de anbefalte virkemidlene som et målrettet tiltak for å styrke kunstnerøkonomien er en økning av midler til SKUDA og en utbygging av allianser. Her går altså regjeringen mot anbefalinger fra underliggende fagetater på området, noe vi ber Stortinget rette opp i. SKUDA er en skalerbar modell som ved økt bevilgning kan innlemme andre kunstnergrupper, da dette kan bli en treffsikker ordning for hele det profesjonelle kunstfeltet.

Dansenett Norge

Vi ønsker å inkludere Dansenett Norge som en viktig formidlingsaktør for dansekunsten, den nevnes ikke i meldingen og vi mener at Dansenett Norge bør sidestilles Riksteatret, og få et utvidet mandat og betydelig økte rammer for å formidle dansekunst i hele landet.

Samspill mellom etablerte scener og frie dansekunstnere

Vi støtter et økt samspill i danse- og scenekunstheltet, men dette samarbeidet må ikke føre til at man går på bekostning av tariffavtalene, som ellers regulerer arbeidsforhold på institusjonene. Vi ber om at de offentlig finansierte nasjonale og regionale teaterinstitusjonene må forpliktes til å produsere en danseforestilling per sesong. De bør opprettes åremållstillinger for koreografer for å integrere dans i programmene.

Urfolk og nasjonale minoriteter

Styrk Samisk teater Beaivváš nasjonalt, ikke via Sametinget. Samarbeid og finansiering bør inkludere hele Sápmi og på tvers av grensene. Samisk samarbeid er grenseløst og internasjonalt av natur. Her bør man se til samarbeid og finansiering på tvers og mellom Norge, Sverige og Finland. Renover og øremerk Beaivváš' gamle scenehus til kulturbygg.

Vi oppfordrer Stortinget til å ta i bruk våre innspill for å skape konkrete tiltak, et tryggere arbeidsliv for dansekunstnere, økt likestilling, mer mangfold og en kunnskapsbasert forvaltning av kunst- og kulturlivet i Norge. Det er på tide å bevege seg fra ønsket om endring til faktisk handling.

kontakt@norskedansekunstnere.no

+47 21 02 71 80

Welhavens gt. 1, 0166 Oslo

www.norskedansekunstnere.no